

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

Затверджено
на засіданні групи забезпечення
спеціальності 073 «Менеджмент»
від « » 202 р.
протокол №

Голова групи Павленко О.П.

Затверджено
на засіданні групи забезпечення
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
від « 1 » 02 2021р.

протокол № 4

Голова групи Смірнова К.В.

Узгоджено
Декан факультету комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кузніченко С.Д.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
Іноземна мова

(назва навчальної дисципліни)

073 Менеджмент
281 Публічне управління та адміністрування

(шифр та назва спеціальності)

Менеджмент
Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

бакалавр
(рівень вищої освіти)

денна
(форма навчання)

1	1; 2	3/90 3/90	залік, залік
(рік навчання)	(семестр навчання)	(кількість кредитів ЄКТС/годин)	(форма контролю)

Іноземних мов
(кафедра)

Одеса, 2021 р.

Автори: Куделіна О.Ю., старший викладач
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

_____
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри іноземних мов
Від « 17 » грудня 2020 року, протокол № 5.

Викладачі: Практичне заняття, ст. викл. Куделіна О.Ю.
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

_____
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: П'янова І.Ю., к.ф.н., доцент кафедри іноземних ОДЕКУ

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою вивчення іноземної мови у немовному вузі є підготувати студента до читання літератури за фахом, спілкування англійською мовою в різних видах мовної діяльності, можливості її використання у практичних цілях.
Компетентність	ЗК07 (для спец. 073 «менеджмент») Здатність спілкуватися іноземною мовою ЗК11 (для спец. 281 «ПУА») Здатність спілкуватися іноземною мовою
Результат навчання	Р13 (для спец. 073 «менеджмент») Спілкуватися в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами; РО3 (для спец. 281 «ПУА») Уміти усно та письмово спілкуватися іноземною мовою.
Базові знання	Знати: <ol style="list-style-type: none"> 1. Граматичні правила, граматичні конструкції для усного та письмового перекладу англійських текстів та викладу інформації; 2. Лексичний мінімум одиниць з програмних тем курсу.
Базові вміння	Вміти: <ol style="list-style-type: none"> 1. пояснювати граматичні правила; 2. впізнавати, розрізняти та перекладати різноманітні граматичні конструкції; 3. розуміти монологічні повідомлення з застосуванням певних граматичних конструкцій; 4. застосовувати граматичні правила та конструкції в перекладі текстів, діалогічному мовленні та на письмі.
Базові навички	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використовувати граматичні правила для перекладу текстів з англійської мови у практичних цілях. 2. Вживати граматичні конструкції в усному мовленні та переказі текстів з програмних тем курсу.
Пов'язані ссиллабуси	«Іноземна мова» 2 р.н., 3 р.н., 4 р.н.
Попередня дисципліна	
Наступна дисципліна	
Кількість годин	лекції: практичні заняття: 60 у 1 семестрі; 30 у 2 семестрі лабораторні заняття: семінарські заняття: самостійна робота студентів: 30 у 1 семестрі; 60 у 2 семестрі

1 семестр

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.2. Практичні модулі 1 семестру

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин			
		аудиторні	СРС		
ЗМ-П1	1. a) About Myself	3	20	1	9,5
	b) Our University	3		1	
	c) Ecology, hydrology, meteorology. What is the differences?	3		1	
	d) Management and computer science	3		1	
	e) Grammar: Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”; Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives; The types of questions	4		3	
	f) Домашнє читання (переклад суспільно- політичного тексту)	3		1,5	
	2. Модульна контрольна робота № 1	1		1	
ЗМ-П2	1. a) Great Britain	3	20	1	9,5
	b) The history of Great Britain	3		1	
	c) London	3		1	
	d) The great fire of London	3		1	
	e) Grammar: Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive)	4		3	
	f) Домашнє читання (переклад суспільно- політичного тексту)	3		1,5	
	2. Модульна контрольна робота № 2	1		1	
ЗМ-П3	1. a) English speaking world	2	19,5	1	10
	b) Australia	2		1	
	c) The United States of America	2		1	
	d) Canada	2		1	
	e) New Zealand	2		1	
	f) Ireland	2		1	

	g) Grammar: Perfect Tenses (Active and Passive); Perfect Continuous Tenses	3,5	2
	h) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)	3	1
	2. Модульна контрольна робота № 3	1	1
	Семестрова залікова контрольна робота	0,5	1
	Разом:	60	30

Консультації:

Куделіна Ольга Юріївна, понеділок 14.30, ауд. 607 (НЛК №2)

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи у 1 семестрі

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-П1	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 1 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 1 (обов'язкове) 	9,5	1 – 5 тиждень

ЗМ-П2	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 2 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 2 (обов'язкове) 	9,5	6– 10 тиждень
ЗМ-П3	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 3 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 3 (обов'язкове) 	10	11 - 15 тижні
	<p>Підготовка до залікової контрольної роботи</p> <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Залікова контрольна робота 	1	15 тиждень
Разом:		30	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П1.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П1:

читати, перекладати та переказувати тексти “ About myself ”, “ The Odessa State Environmental University ”, “Ecology, meteorology, hydrology. What do they study?”, “Management and computer science ”;

- пояснити вживання Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”;

Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives;
The types of questions

- навчитися утворювати Plural of nouns, Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives; The types of questions;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов’язкові заходи контролю з **ЗМ–ПІ** – 30 бал:

1 завдання – 24 бала:

Див. табл. 2.2

a) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

b) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

c) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

d) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

e) 4

- 4 – письмовий конспект правил про Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”, Constructions “There is, there are”, Degrees of Comparison of Adjectives, The types of questions, письмово виконанні граматичні вправи

f) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – письмово виконання Summary
- 1 – усне Summary

1 завдання (24 бала) не є обов'язковим.

2 завдання – 30 балів:

Виконання МКР № 1

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1 бал. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

2 завдання – 30 балів є обов'язковим.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П2.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П2:

- читати, перекладати та переказувати теми “Great Britain”, “A Brief History of Great Britain”, “London”, “The Great Fire of London, 1666”;
- пояснити вживання Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive);
- навчитися утворювати Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive).
- навчитися відрізняти між собою Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive);
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з **ЗМ–П2** – 30 балів:

1 завдання – 24 бала:

Див. табл. 2.2

a) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

b) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

c) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

d) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

e) 4

- 4 – письмовий конспект правил про Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive), письмово виконанні граматичні вправи

f) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – письмово виконання Summary
- 1 – усне Summary

1 завдання (24 бала) не є обов'язковим.

2 завдання – 30 балів:

Виконання МКР № 2

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1 бал. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

2 завдання – 30 балів є обов'язковим.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ПЗ.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – ПЗ:

- читати, перекладати та переказувати теми “English-speaking world”, “Australia”, “The United States of America”, “Canada”, “New Zealand”, “Ireland”;
- пояснити вживання Perfect Tenses (Active and Passive); Perfect Continuous Tenses;
- навчитися утворювати Perfect Tenses (Active and Passive); Perfect Continuous Tenses.
- навчитися відрізняти між собою Perfect Tenses (Active and Passive); Perfect Continuous Tenses;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з ЗМ–ПЗ – 40 балів:

1 завдання – 29 балів:

Див. табл. 2.2

а) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – читання тексту англійською мовою

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

b) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

c) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

d) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

e) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

f) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

g) 1

- 1 – письмовий конспект правил по темі Perfect Tenses (Active and Passive), Perfect Continuous Tenses, письмово виконанні граматичні вправи.

h) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – письмово виконання Summary
- 1 – усне Summary

1 завдання (29 балів) не є обов'язковим.

2 завдання – 40 бал:

Виконання МКР № 3

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1,34 бала. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

2 завдання (40 балів) є обов'язковим.

4. Методика проведення та оцінювання семестрового контрольного заходу.

Залікова семестрова контрольна робота складається з 20 завдань. Кожне завдання 5 балів. Залікова контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 10 правильних відповідей.

Контроль поточних знань виконується на базі накопичувальної системи організації навчання.

Фактична сума балів, яку отримує студент за певний змістовний модуль, має складатися із результатів виконання заходів з контролю, що заплановані за цим змістовним модулем, та урахувати своєчасність (наприклад: студент, який пропустив контрольний захід без поважних причин або отримав незадовільну оцінку, має право у тижневий термін виконати завдання цього заходу з максимальною сумою балів, еквівалентною оцінці не більшій ніж "задовільно") виконання студентом графіку навчального процесу.

Суми балів, які отримав студент за всіма змістовними модулями навчальної дисципліни, формують кількісну оцінку (бал успішності) за підсумками поточних контролюючих заходів студента з навчальної дисципліни. Результати поточного контролю заносяться до інтегральної відомості. Рішення про допуск студента до підсумкового семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни регламентується Положенням про проведення підсумкового контролю знань студентів.

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50 (50%) від максимально можливої (обов'язкова частина 100 балів) за практичну частину.

Підсумковим контролем знань студентів є **залік**.

Студент отримує залік, коли він має на останній день семестру інтегральну суму балів поточного контролю, достатню (60% та більше) для отримання позитивної оцінки **та не менше 50% від максимально можливої суми балів на заліковій контрольній роботі**.

Інтегральна оцінка (В) по дисципліні розраховується за формулою

$$B = 0,75 \times OЗ + 0,25 \times OЗКР,$$

де ОЗ – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за змістовними модулями;

ОЗКР – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) залікової контрольної роботи.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль ЗМ-III “ *About myself* ”, “ *The Odessa State Environmental University* ”, “ *Ecology, meteorology, hydrology. What do they study?* ”, “ *Management and computer science* ”, *Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”; Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives; The types of questions.*

Література: [1, с. 6 - 46]

3.1.1. Повчання

а) Text A. “About myself”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “ The Odessa State Environmental University ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “ Ecology, meteorology, hydrology. What do they study? ”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “Management and computer science ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Grammar:

Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”; Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives; The types of questions

1. Зробити конспект правил про Articles, Pronouns, Word formation; Word order of English sentences; Plural of nouns; The verbs “to be”, “to have”; Constructions “There is, there are”; Degrees of Comparison of Adjectives; The types of questions.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (3 500 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.1.2. Питання для самоперевірки

1. What Institute do you study at?
2. How many departments are there in the University? What are they?
3. What subjects do you study at your University?
4. What foreign language do you study there?
5. What specialities does your University train?
6. What is your future speciality?
7. What do meteorologists study?
8. What does hydrology deal with?
9. What are the main practical applications of ecology?
10. What is the name of the science which focuses on weather events?
11. What is management?
12. What are the main functions of management?
13. What is computer science?
14. What do computer scientists specialize in?
15. Which branches of computer science do you know? 8) What does the study of computer programming consist of?

3.2. Модуль 3М-П2 *“Great Britain”, “A Brief History of Great Britain”, “London”, “The Great Fire of London, 1666”, Indefinite Tenses (Active and Passive); Continuous Tenses (Active and Passive).*

Література: [1, с. 46 - 78]

3.2.1. Повчання

a) Text A. “Great Britain”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “A Brief History of Great Britain”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “London”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “The Great Fire of London, 1666”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Grammar:

Indefinite Tenses (Active and Passive), Continuous Tenses (Active and Passive).

1. Зробити конспект правил утворення та вживання Indefinite Tenses (Active and Passive), Continuous Tenses (Active and Passive).
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (3 500 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.2.2. Питання для самоперевірки

1. Where is Great Britain situated?
2. What is Great Britain formed of?
3. What is the climate of Great Britain?

4. What is the political system in Great Britain?
5. What is the supreme legislative body?
6. What does the Parliament in Great Britain consist of?
7. What tribes influenced the British civilization most of all?
8. Whose invasion played an important role in the history of Britain?
9. What led to the Industrial Revolution?
10. When did Britain become the strongest world power?
11. Why was Britain called as "the workshop of the world"?
12. Who were Vikings?
13. What are the main parts in London?
14. What is the cause of the Great Fire of London?

3.3. Модуль ЗМ-ПЗ “*English-speaking world*”, “*Australia*”, “*The United States of America*”, “*Canada*”, “*New Zealand*”? “*Ireland*”; *Perfect Tenses (Active and Passive)*; *Perfect Continuous Tenses*.

Література: [1, с. 78 - 108]

3.3.1. Повчання

a) Text A. “*English-speaking world*”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “*Australia*”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “*The United States of America*”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “Canada”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Text E. “New Zealand”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

f) Text F. “Ireland”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

g) Grammar:

Perfect Tenses (Active and Passive), Perfect Continuous Tenses

1. Зробити письмовий конспект правил утворення та вживання Perfect Tenses (Active and Passive), Perfect Continuous Tenses.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

h) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (3 500 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.

5. Усне Summary

3.3.2. Питання для самоперевірки

1. Which are the three largest languages by number of native speakers?
2. Which major varieties of English can you name?
3. Can you explain the term “an official language”?
4. What does the term “anglosphere” refer to?
5. What is the political system in Australia?
6. Where are most of Australians descended from?
7. Does Australian English have its unique accent and some unique terms?
8. What is the astonishing Australian biodiversity due to in your opinion?
9. What kind of country is the United States of America?
10. What parts does the USA consist of?
11. How many states does the USA consist of?
12. What do the words "the district of Columbia" mean?
13. What is the climate of Canada?
14. When did Canada achieve the total independence from the United Kingdom?
15. What is the political system in Canada?
16. Who carries out most of the federal royal duties in Canada?
17. What is the national symbol of Canada? What is it influenced by?
18. How is the island of Ireland divided politically?
19. When was English first introduced to Ireland?
20. What is the political system of New Zealand?

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-ПІ.

Module control work № 1

[2, с. 9 – 16, 183 – 251, 210 - 235]

I. Put the words into the right form.

1. What _____ surprising story! [2, c.183 – 206 (*articles*)]
2. She lost_____important document and was fired. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
3. Read_____following sentences aloud. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
4. We are planning to go to Italy_____next summer. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
5. He is studying_____American history this semester. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
6. It (to be) hot. Can you open the window, please [2, c. 9] .
7. Dunford is a very modern town. There (to be) many old buildings. [2, c. 12]
8. Look! There (to be) a photograph of George in the newspaper. [2, c. 12]
9. Excuse me, there (to be) a restaurant near here? [2, c. 12]
10. There (to be) any transport from the city centre to the airport? [2, c. 12]
11. They like animals. They (to have) three dogs and two cats. [2, c. 14]
12. Sarah (to have) a car. She goes everywhere by bicycle. [2, c. 14]
13. An insect (to have) six legs. [2, c. 14]
14. I can't open the door. I (not to have) a key. [2, c. 14]
15. "What's wrong?" "I (to have) something in my eye." [2, c. 14]
16. It's a nice town. It (to have) a very nice shopping centre. [2, c. 14]
17. Alice is going to the dentist. She (to have) toothache. [2, c. 14]
18. "Where's my newspaper?" "I don't know. I (not to have) it" [2, c. 14]
19. Julia wants to go on holiday but she (not to have) any money. [2, c. 14]
20. I'm not going to work today. I (to have) a bad cold. [2, c. 14]

21. Philip is so quiet and obedient He is (good-behaved) child I have ever met. [2, c. 242 – 250]
22. The more you know (much) you forget. So why study? [2, c. 242 – 250]
23. The traffic is (heavy) downtown than on this road, especially during rush hours. [2, c. 242 – 250]
24. Eight o'clock is not a very convenient time for me. Ten o'clock is (convenient). [2, c. 242 – 250]
25. Susan is better-looking than Ada; however, Liz is (good-looking) one. [2, c. 242 – 250]
26. Actually, today I feel (bad) than I did yesterday. [2, c. 242 – 250]
27. This is (much) interesting exhibition I've ever visited. [2, c. 242 – 250]
28. I'm (much) interested in languages than in maths. [2, c. 242 – 250]
29. There (to be) any good programs on that channel? [2, c. 12]
30. Canberra (to be) the capital of Australia. [2, c. 9]
31. Kate will always remember this Christmas, _____? [2, c. 25]
32. Public transport in London is (expensive) in Europe. [2, c. 242 – 250]
33. He has (much) free time than me. [2, c. 242 – 250]
34. China has got (large) population in the world. [2, c. 242 – 250]
35. My sister (not to play) football, but (to like) to watch cartoons. [2, c. 19 - 28]
36. (to come) home at six o'clock yesterday? - No, I (to come) home at half past eight. [[2, c. 19 - 28]
37. Who (to take) care of the child in the future? [2, c. 19 - 28]
38. Mary ... a teacher after she graduates the University. [2, c. 9]

39. I (to be) hungry last night, so I had to eat something. [2, c. 9]
40. Anton Chekhov died in 1904. He (to be) a famous Russian writer. [2, c. 9]
41. My husband (not to be). at work last week because he ..... ill. [2, c. 9]
42. `Where (to be) the dogs?` - `I don't know. They ... in the garden ten minutes ago. [2 c. 9]
43. ... you at the lecture? [2, c. 9]
44. She ... at work next Friday she will go to the business conference. [2, c. 9]
45. When ... your classes over on Monday? [4, c. 9]
46. Queen Elizabeth II ... born in 1926. [2, c. 9]
47. I called you yesterday evening but you ... ... at home. Where .... you? [2, c. 9]
48. We enjoyed our trip. ... hotel was very nice. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
49. “Can I ask ... question? “Sure. What do you want to know?” [2, c.183 – 206 (*articles*)]
50. You look very tired. You need ... holiday. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
51. “Where is Tom?” “He’s in ... garden.” [2, c.183 – 206 (*articles*)]
52. Eve is ... interesting person. You should meet her. [2, c.183 – 206 (*articles*)]
53. (narrow) part of English Channel is called the Strait of Dover. [2, c. 242 – 250]
54. Great Britain is one of (developed) industrial counties in Europe. [2, c. 242 – 250]
55. The port of Liverpool is ..... first in Great Britain in exports and it comes the second after London in imports. [2, c. 242 – 250] [4, c.183 – 206 (*articles*)]
56. The history of London dates back to the time when the Romans founded a settlement on the river Thames 2000 years ago, and called it Londinium [2, c. 242 – 250]
57. In London (there is/there are) so much to see that even Londoners can often find new sights. [2, c. 12]

58. My brother has a new job, but ... doesn't like ... very much. [2, с. 210 – 235 *pronouns*]

59. Do you always do ... notes in the library? [2, с. 210 – 235 *pronouns*]

60. "Do you know that man?" "Yes, I work with ...?" [2, с. 210 – 235 *pronouns*]

4.2. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П2.

Module control work № 2

Choose the right variant:

1. You are a great cook! This cake (to taste) wonderful as usual. [2, с. 19 – 43]
2. I cut my finger when I (to peel) the potatoes. [2, с. 19 – 43]
3. The students (to ask) not to be late for their classes. [2, с. 19 – 43]
4. Yesterday, while Jane (wash up) she broke two cups. [2, с. 19 – 43]
5. Be attentive and more serious. You always (to lose) something! [2, с. 19 – 43]
6. What you (to do) when I phoned you last night? [2, с. 19 – 43]
7. Our flat (to paint) at the moment, so it doesn't look its best. [2, с. 19 – 43]
8. My brother will be absent. He (to prepare) for his exam at this time tomorrow. [2, с. 19 – 43]
9. If you work a bit harder, I'm sure you (to pass) the exam. [2, с. 19 – 43]
10. I didn't see where the bus stop was, so I (to miss) the bus yesterday. [2, с. 19 – 43]

11. Last week a burglar broke into the house while we (to watch) television. [2, c. 19 – 43]
12. My father is sure that most people (to ride) bicycles to work in twenty years' time. [2, c. 19 – 43]
13. When I entered the office, everyone (to work) at their desks. [2, c. 19 – 43]
14. At 8 o'clock tomorrow you (to write) TOEFL. [2, c. 19 – 43]
15. Nick (not to go) to parties often. [2, c. 19 – 43]
16. He (to sit) on the bank fishing when he saw a man's hat floating down the river. [2, c. 19 – 43]
17. Who (to hear) the boss tell him that? [2, c. 19 – 43]
18. When I (to phone) John yesterday he was eating his breakfast. [2, c. 19 – 43]
19. When I (to phone) John yesterday he was eating his breakfast. [22, c. 19 – 43]
20. Steven (to start) work on the railway when he was twenty. [2, c. 19 – 43]
21. We had a great time last weekend. It (to be) a lovely day. [2, c. 19 – 43]
22. Jane and Eugene (to drive) along a country road when they saw a deer over there. [2, c. 19 – 43]
23. Sally (to go) to work yesterday. She wasn't feeling well. [2, c. 19 – 43]
24. Pam usually phones me on Sundays but she (to phone) last Sunday. [2, c. 19 – 43]
25. Who (to discover) America? [2, c. 19 – 43]
26. Yesterday, while Jane was washing up she (to break) two cups. [2, c. 19 – 43]
27. This room not (to use) very often. [2, c. 19 – 43]
28. The house (to paint) last month. [2, c. 19 – 43]
29. The car (to repara) next week. [2, c. 19 – 43]
30. The students still (to examine) in the next room. [2, c. 19 – 43]

31. People (to use) this road very often. [2, c. 19 – 43]
32. America's first college, Harvard, (to found) in Massachusetts in 1636. [2, c. 19 – 43]
33. Everybody (to shock) by the terrible news yesterday. [2, c. 19 – 43]
34. Weekends (to spend) outdoors by most English people. [2, c. 19 – 43]
35. A famous architect (to build) the bridge. [2, c. 19 – 43]
36. Detroit (to call) Motown in the past. [2, c. 19 – 43]
37. A prize (to give) to whoever solves this equation. [2, c. 19 – 43]
38. This house (to build) in 1930. [2, c. 19 – 43]
39. While we were on holiday, our camera (to steal) from our hotel room. [2, c. 19 – 43]
40. Many accidents (to cause) by dangerous driving. [2, c. 19 – 43]
41. The secretary (to introduce) to her new boss yesterday. [2, c. 19 – 43]
42. Who (to ring) you up three hours ago? [2, c. 19 – 43]
43. One of her brothers (to make) a tour of Europe last summer. [2, c. 19 – 43]
44. Oscar Wilde and Bernard Shaw (be) the most witty British writers. [2, c. 19 – 43]
45. We usually (spend) our holidays in Spain. [2, c. 19 – 43]
46. My English friends (live) in a nice house that (stand) on a hill that (overlook) lake Windermere, which (be) in the Lake District. [2, c. 19 – 43]
47. We (not/go) to the park yesterday because the weather (not/be) very good. [2, c. 19 – 43]
48. She (not/buy) anything because she (not/have) money. [2, c. 19 – 43]
49. The whole day that firm (to carry) on negotiations for the purchase of ore. [2, c. 19 – 43]

50. Ann (sit) under a tree watching everybody and Nick (walk) by the river. [2, c. 19 – 43]
51. Whom you (to speak) to when I (to see) you in the street? [2, c. 19 – 43]
52. When I (to wake up) this morning, the sun (to shine) high in the sky. [2, c. 19 – 43]
53. Before Mick (to enter) the Institute, he (to work) at a plant. [2, c. 19 – 43]
54. I cannot give you a definite answer as I not (to discuss) the matter with the manager. [2, c. 19 – 43]
55. I (know) Peter well. – Since when you (to know) him? – I (to know) him since 1940. [2, c. 19 – 43]
56. We (not/go) to the park yesterday because the weather (not/be) very good. [2, c. 19 – 43]
57. She (not/buy) anything because she (not/have) money. [2, c. 19 – 43]
58. One of her brothers (to make) a tour of Europe last summer. [2, c. 19 – 43]
59. Oscar Wilde and Bernard Shaw (be) the most witty British writers. [2, c. 19 – 43]
60. *Choose the correct form to complete the sentences.* [2, c. 19 – 43]

Groundhog Day

Every year in the middle of cold winter a popular tradition 1) ... people in the United States. On February 2nd they 2) ... Groundhog Day, one of the most well-known holidays in the country. It 3) ... in the 1700s when German settlers 4) ... the tradition of Candlemas Day. According to the Germans, on the 2nd of February the Groundhog always 5) ... out of his winter quarters and if he sees his shadow he 6) ... to his hole for another six weeks nap. But if the weather is cloudy he remains out, as the weather is going to be moderate.

This tradition 7) ... especially popular in Punxsutawney, Pennsylvania home of the world-known weather forecasting groundhog Phil. Pennsylvania's first official celebration of Groundhog Day 8) ... in 1886. There 9) ... many differences in the observance of this holiday between now and then. For instance, many years ago people 10) ... groundhogs in the woods but nowadays thousands of visitors 11) ... the ceremony in the town of Punxsutawney.

1)	a) excite;	b) excites;	c) excited.
2)	a) celebrate;	b) celebrates;	c) celebrated.
3)	a) begin;	b) begins;	c) began.
4)	a) introduce;	b) introduces;	c) introduced.
5)	a) peep;	b) peeps;	c) peeped.
6)	a) don't return;	b) return;	c) returns.
7)	a) becomes;	b) became;	c) didn't become.
8)	a) start;	b) starts;	c) started.
9)	a) are;	b) was;	c) were.
10)	a) watch;	b) did watch;	c) used to watch.
11)	a) witness;	b) witnessed;	c) used to witness.

Module control work № 3

Choose the right variant:

1. Have you heard the news? He (to pass) all his exams this week. [2, c. 43 – 83]
2. By the time we got to the cinema the film (to begin). [2, c. 43 – 83]
3. When I got home I realized that I (to lose) my wallet. [2, c. 43 – 83]
4. By the time the train arrived, Susan (to manage) to push her way to the front of the crowd. [2, c. 43 – 83]
5. You (to see) my English book anywhere? I can find it nowhere. [2, c. 43 – 83]
6. He (to translated) the text before I decided to help him. [2, c. 43 – 83]
7. The new building of our university (to build) when I (to enter) the hydrometeorological department. [2, c. 43 – 83]
8. My flat (to repair) by Saturday. [4, c. 43 – 83]
9. It (to get) dark, it's time for the children to go home. They (to play) in the yard for the whole evening. [2, c. 43 – 83]
10. The room looked nice because it (to clean) by my mother. 2, c. 43 – 83]

11. I feel tired as I (to work) in the garden for several hours. [2, c. 43 – 83]
12. We (to invite) to the party today. [2, c. 43 – 83]
13. He (to wait) a long time for you. [2, c. 43 – 83]
14. It (to rain) for two hours when I left home. [2, c. 43 – 83]
15. Look! What .....beautiful view! The sun (not to appear) yet, but the grey sky to part) near the horizon. [2, c. 43 – 83]
16. This summer we entered the university. By the 1st of January we (to study) at our university for four months. [2, c. 43 – 83]
17. When (to see) Ann last? — I (to see) her since she (to move) to another city. [2, c. 43 – 83]
18. I (to watch) the performance for twenty minutes when my friend (to come) at last. His car (to break) on his way to the theatre. [4, c. 43 – 83]
19. What you (to do) when I (to come) ? - We (to read) the article which Mary (to buy) just. [2, c. 43 – 83]
20. I (not to leave) till Father (to come). He (to lose) his key and I will have to wait for him. [2, c. 43 – 83]
21. When we came back home, the children (to sleep) for two hours. [2, c. 43 – 83]
22. There were puddles in the streets as it (to rain) all night. [2, c. 43 – 83]
23. We are visiting a new city every week. By the end of the summer, we (to visit) all the most important cities in Europe. [2, c. 43 – 83]
24. I (to read) the book you lent me and it's great. I'll give it back to you when I finish it. [2, c. 43 – 83]
25. Mike said they (to stay) at the airport for two days because of the delay of their flight. [2, c. 43 – 83]

26. Bruce (to play) tennis since he was a child. He (to win) many trophies. [2, c. 43 – 83]
27. By the time you arrive I (to cook) something spectacular and dinner will be on the table waiting for you. [2, c. 43 – 83]
28. He (to write) to me since we met last summer. He (to send) over 100 emails. [2, c. 43 – 83]
29. We were very tired at the end of the trip. We (to drive) for ten hours. [2, c. 43 – 83]
30. When we arrive in Los Angeles we'll need to rest, because we (to drive) about 800 miles. [2, c. 43 – 83]
31. They (to visit) the same restaurant for years before they found a better one. [2, c. 43 – 83]
32. He (to send) hundreds of job applications, but he's got no answers yet. How long (to look) for a job? [2, c. 43 – 83]
33. Rita (to train) for a year and she was very fit when her ex-boyfriend met her. [2, c. 43 – 83]
34. When I travel to England next year I (to study) English for over four years, so I think I'll be ready. [2, c. 43 – 83]
35. How long you (to watch) TV before you decided to go to bed? [2, c. 43 – 83]
36. Paul and Molly (to talk) on the phone for an hour when the line broke. [2, c. 43 – 83]
37. By 7 o'clock yesterday Graham (to do) his homework and went for a walk. [2, c. 43 – 83]
38. Jane (to realise) she (to leave) her passport at home, when she got to the airport. [2, c. 43 – 83]
39. Ian (to work) at the factory long when he (to be) a manager. [2, c. 43 – 83]
40. It (to snow) and the ground (to be) white. [2, c. 43 – 83]

41. Please, come at 8. By that time, I (to finish) my homework and we can go out. [2, c. 43 – 83]
42. I (know) Peter well. – Since when you (to know) him? – I (to know) him since 1940. [2, c. 43 – 83]
43. You (to read) that book yet? -No, I just (to begin) it. [2, c. 43 – 83]
44. She (to thank) me for what I (to do) for her. [2, c. 43 – 83]
45. Before Mick (to enter) the Institute, he (to work) at a plant. [4, c. 43 – 83]
46. I cannot give you a definite answer as I not (to discuss) the matter with the manager. [2, c. 43 – 83]
47. She is sure that they (to complete) their work by May. [2, c. 43 – 83]
48. Mrs. Thompson (return) home by 5. [2, c. 43 – 83]
49. He very much wanted to go to the Far East as he never (to be) there. [2, c. 43 – 83]
50. By half past 10 we (have) supper. [2, c. 43 – 83]
51. You (to have) breakfast already? [2, c. 43 – 83]
52. Tom (to break) the computer, I can't use it now. [2, c. 43 – 83]
53. He (come) back by their arriving? [2, c. 43 – 83]
54. This copy (not to read). The pages (not to cut). [2, c. 43 – 83]
55. This scientific theory (to prove) to be false. [2, c. 43 – 83]
56. I arrived in Prague in September last year. So I (to live) here for six months. [2, c. 43 – 83]
57. By the time the train arrived, Susan (to manager) to push her way to the front of the crowd. [2, c. 43 – 83]
58. He (to decide) the text before I decided to help him. [2, c. 43 – 83]
59. By the middle of the autumn all the trees and bushes (to plant). [2, c. 43 – 83]

60. Anybody (to explain) the rules of the game to you? [2, с. 43 – 83]

4.3. Тестові завдання до залікової контрольної роботи.

[2, с. 9 – 16, 183 – 251, с. 19 – 43, с. 43 – 83, 210 – 235]

Credit test

1 term

1. Choose the right variant.

1. He is reading “An American Tragedy”, ... novel by Theodore Dreiser. [2, с. 183 – 206]
2. Which is (beautiful) place in this part of the country. [2, с. 242 – 250]
3. Last month a number of important experiments (to make) in that laboratory. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
4. The students (to ask) not to be late for their classes. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
5. Yesterday, while Jane was washing up she (to break) two cups. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
6. Be attentive and more serious. You always (to lose) something! [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
7. Mike always does his homework in the evening, but today he (to begin) doing it as soon as he comes from the university, because his father has promised to take him to the theatre. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
8. What (to be) the weather forecast for tomorrow? [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
9. Last Tuesday he was upset and (to have) no idea where to go. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
10. Jack usually gives me a lift home, but we both (to come) home by train tomorrow as his car is being repaired. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]
11. The traffic is (heavy) downtown than on this road, especially during rush hours. [2, с. 19 – 43, с. 43 - 83]

12. My father is sure bicycles (to use) as the most popular city transport in twenty years' time. [4, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
13. While I was on holiday, my camera (to steal) from my hotel room. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
14. At the beginning of the previous month invitations (to send) to all the old pupils to be present at the school's thirtieth anniversary. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
15. Columbus, who discovered America, was ... native of Genoa. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
16. When I (to enter) the hall, the students were listening to a very interesting lecture in history. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
17. Where (to be) the keys? – In your jacket. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
18. She is trying to lose weight, I think. She always (to have) light lunches. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
19. Many years ago when the rivers were clean and our Earth (to pollute) . Old Joe was sitting on the river bank fishing. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
20. It (to be) very late when she got home and her parents wanted to know what has happened. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
21. Eight o'clock is not a very convenient time for me. Ten o'clock is (convenient) . [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
22. The desire for fame (to make) men work hard and does not let them rest till the goal is gained. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
23. I have received ... letter of great importance. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
24. I (to tell) often that everything will be alright if he visits a doctor. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
25. The park gates (to lock) at 6.30 p.m. every evening by the security man. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]

26. We don't think that all the preparations (to finish) today. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
27. Spartan children (to teach) by their parents to endure all hardships. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
28. Tomorrow is Sunday. If it is too hot in ... town, we shall go to the country. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
29. They (to stage) this play at the beginning of next season. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
30. - Can I let you in on a little secret? - Why not? You (to tell) me your secrets since you were eight. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
31. When I came back home, my family already (to have) dinner and were now watching the film. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
32. Next year I (to live) in Moscow for thirty years. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
33. A machine (to invent) which will make you invisible for 48 hours. How would you want to spend these two days? [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
34. He was getting the best care and treatment in the hospital, and he (to monitor) night and day. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
35. The new computer system (to install) at the moment. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
36. The waiter served the food, which (to cook) by the best chef in Paris. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
37. I supposed that my brother (to sleep) when I came. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
38. I hope that the report (to write) by 5 o'clock tomorrow. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
39. He said that he (to write) a letter for 2 hours when I came. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]
40. I didn't like the book; it rather dull. The film is (interesting). [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]

1. Make up the sentences and translate them. [2, c. 19 – 43, c. 43 - 83]

1. days, week, up, when, you, on, usually, do, get?
2. contribution, to, openings, the, make, scientists, with, Ukrainian, world, the, investigations, science, did, great, and, valuable ?
3. film, or, at, see, on, cinema, did, you, the, television, the?
4. Ann, home, work, why, after, go, does, usually?

3. Translate the questions and answer them. Translate the answers.

1. What is the political system of Great Britain?
2. What does the British University consist of?
3. What do the words “the district of Columbia” mean?
4. How many departments are there in the University?
5. When did the United Kingdom stand the first in the world as a highly developed industrial country?
6. What parts does the territory of the USA consist of?

2 семестр

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.2. Практичні модулі 2 семестру

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин		
		аудиторні		СРС
ЗМ-П4	1. a) Ukraine	1	10	3 20
	b) The political system of Ukraine	1		3
	c) National symbols of Ukraine. The flag.	1,5		3
	d) History of Ukraine	1,5		
	e) Kiev	1		3
	f) Grammar: Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech	1,5		3
	g) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)	1,5		3
	2. Модульна контрольна робота № 4	1		2
ЗМ-П5	1. a) Odessa	1,5	9,5	3,5 20
	b) The Odessa Opera Theatre	1		2
	c) City Traffic	1,5		3,5
	d) Deribasovskaya Street	1,5		3
	e) Grammar: Conditional sentences	1,5		3
	f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)	1,5		3
	2. Модульна контрольна робота № 5	1		2
	ЗМ-П6	1. a) The problem of the environmental protection	1,5	10
b) Ecological problems		1,5		2
c) Environmental technology		1,5		3,5
d) Animals need help. Earth is in danger.		1,5		3
e) Grammar: Modal verbs. Grammar Revision.		1,5		3
f) Домашнє читання (переклад суспільно-		1,5		3

	політичного тексту) 2. Модульна контрольна робота № 6	1	2
	Семестрова залікова контрольна робота	0,5	1
	Разом:	30	60

Консультації:

Куделіна Ольга Юріївна, понеділок 14.30, ауд. 607 (НЛК №2)

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи у 2 семестрі

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-П4	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 4 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 4 (обов'язкове) 	20	1 – 5 тиждень
ЗМ-П5	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 5 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного 	20	6– 10 тиждень

	<p>перекладу текстів</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 5 (обов'язкове) 		
ЗМ-П6	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка до усного опитування, підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 6 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 6 (обов'язкове) 	19	11 - 15 тижні
	<p>Підготовка до залікової контрольної роботи</p> <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Залікова контрольна робота 	1	15 тиждень
Разом:		60	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П4.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П4:

читати, перекладати та переказувати тексти “Ukraine”, “The political system of Ukraine”, “National symbols of Ukraine. The flag”, “History of Ukraine”, “Kiev”;

- пояснити вживання Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech;
- навчитися утворювати Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з **ЗМ–П4** – 40 балів:

1 завдання – 28 балів;

Див. табл. 2.2

а) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

б) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

с) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

д) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

е) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

ф) 4

- 4 – письмовий конспект правил по Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech, письмово виконанні граматичні вправи

г) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – письмово виконання Summary
- 1 – усне Summary

1 завдання (28 балів) не є обов'язковим.

2 завдання– 40 балів.

Виконання МКР № 4

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1,33 бала. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимальної можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимальної можливої.

2 завдання– 40 балів є обов'язковим.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П5.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П5:

- читати, перекладати та переказувати теми “Odessa”, “The Odessa Opera Theatre”, “City Traffic”, “Deribasovskaya Street”;
- пояснити вживання Conditional sentences;
- навчитися утворювати Conditional sentences
- навчитися відрізняти між собою Conditional sentences;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з **ЗМ–П5** – 30 балів:

1 завдання – 24 бала:

Див. табл. 2.2

а) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – читання тексту англійською мовою

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – усний переклад тексту

1– переказ тексту

b) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – читання тексту англійською мовою

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – усний переклад тексту

1 – переказ тексту

c) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – читання тексту англійською мовою

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – усний переклад тексту

1 – переказ тексту

d) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – читання тексту англійською мовою

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – усний переклад тексту

1 – переказ тексту

e) 4

4 – письмовий конспект правил по Conditional sentences, письмово виконанні граматичні вправи

f) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – усний переклад тексту

1 – письмово виконання Summary

1 – усне Summary

1 завдання (24 бала) не є обов'язковим.

2 завдання– 30 балів.

Виконання МКР № 5

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1 бал. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимального

можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

2 завдання – 30 балів є обов'язковим.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П6.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П6:

- читати, перекладати та переказувати теми “The problem of the environmental protection”, “Ecological problems”, “Environmental technology”, “Animals need help. Earth is in danger”;
- пояснити вживання Modal verbs;
- Grammar Revision;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів за обов'язкові заходи контролю з **ЗМ–П6** – 30 балів:

1 завдання – 24 бала:

Див. табл. 2.2

а) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

б) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

с) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

d) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – читання тексту англійською мовою
- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – переказ тексту

e) 4

- 4 – письмовий конспект правил по Modal verbs, письмово виконанні граматичні вправи, Grammar Revision.

f) 4 (1 + 1 + 1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – усний переклад тексту
- 1 – письмово виконання Summary
- 1 – усне Summary

1 завдання (24 бала) не є обов'язковим.

2 завдання– 30 балів.

Виконання МКР № 6

Модульна контрольна робота складається з 30 завдань. Кожне завдання 1 бал. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 18 правильних відповідей.

Якщо заходи обов'язкових форм контролю виконуються студентом після строків, визначених у програмі навчальної дисципліни, кількість балів, що може отримати студент, не може перевищувати 60% від максимально можливої для цієї форми контролю.

Оцінка за окремі (або усі) модулі знижується у разі пропусків занять студентом. За кожне пропущене заняття знижується 0,5 бала, але мінімальна оцінка після зниження не може бути нижча 60% від максимально можливої.

2 завдання– 30 балів є обов'язковим.

4. Методика проведення та оцінювання семестрового контрольного заходу.

Залікова семестрова контрольна робота складається з 20 завдань. Кожне завдання 5 балів. Залікова контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 10 правильних відповідей.

Контроль поточних знань виконується на базі накопичувальної системи організації навчання.

Фактична сума балів, яку отримує студент за певний змістовний модуль, має складатися із результатів виконання заходів з контролю, що заплановані за цим змістовним модулем, та урахувати своєчасність (наприклад: студент, який пропустив контрольний захід без поважних причин або отримав незадовільну оцінку, має право у тижневий термін виконати завдання цього заходу з максимальною сумою балів, еквівалентною оцінці не більшій ніж "задовільно") виконання студентом графіку навчального процесу.

Суми балів, які отримав студент за всіма змістовними модулями навчальної дисципліни, формують кількісну оцінку (бал успішності) за підсумками поточних контролюючих заходів студента з навчальної дисципліни. Результати поточного контролю заносяться до інтегральної відомості. Рішення про допуск студента до підсумкового семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни регламентується Положенням про проведення підсумкового контролю знань студентів.

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50 (50%) від максимально можливої (обов'язкова частина 100 балів) за практичну частину.

Підсумковим контролем знань студентів є **залік**.

Студент отримує залік, коли він має на останній день семестру інтегральну суму балів поточного контролю, достатню (60% та більше) для отримання позитивної оцінки **та не менше 50% від максимально можливої суми балів на заліковій контрольній роботі**.

Інтегральна оцінка (В) по дисципліні розраховується за формулою

$$B = 0,75 \times OZ + 0,25 \times OZKP,$$

де OZ – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за змістовними модулями;

OZKP – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) залікової контрольної роботи.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль 3М-П4 “Ukraine”, “The political system of Ukraine”, “National symbols of Ukraine. The flag”, “History of Ukraine”, “Kiev”, Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech.

Література: [1, с. 108 - 147]

3.1.1. Повчання

a) Text A. “Ukraine”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “The political system of Ukraine”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “National symbols of Ukraine. The flag”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “History of Ukraine”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Text E. “Kiev”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

f) Grammar:

Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech.

1. Зробити конспект правил по Sequence of Tenses, Direct and Indirect speech.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

g) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англomовної газети (3 500 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.1.2. Питання для самоперевірки

- 1) When was the Declaration of Ukrainian Independence proclaimed?
- 2) Where is the geographical centre of Europe?
- 3) What are the main branches of industry in Ukraine?
- 4) What are the achievements of Ukrainian scientists?
- 5) What is Ukraine blessed with?
- 6) How is it possible to make the work of all the government bodies effective and competent?
- 7) What are the national symbols of Ukraine?
- 8) What stripes does the Ukrainian flag consist of? What do they mean?
- 9) What is the state emblem in Ukraine?
- 10) Do you know anything about its origins and meaning?
- 11) What song become the anthem of Ukraine? Who were the authors of it? What do you know about them? Where and when can you listen to this anthem?
- 12) How many years have human beings lived in the Ukraine Region?
- 13) What civilization became the first of the East Slavic states?
- 14) What Cossacks leaders do you know?
- 15) When was the Ukrainian Peoples Republic reformed?
- 16) When did world War II begin and when did Nazi Germany occupy Ukraine? Who fought against the enemy? What Heroes of WW II do you know?
- 17) When was the Declaration of Ukrainian independence proclaimed?
- 18) How many centuries did Kyiv remain the capital?
- 19) When did Kyiv become the capital of Ukrainian Republic?
- 20) What can you say about present day Kyiv? Have you been to Kyiv? What interesting places did you visit?

3.2. Модуль 3М-П5 “Odessa”, “The Odessa Opera Theatre”, “City Traffic”, “Deribasovskaya Street”, Conditional sentences.

Література: [1, с. 148 - 171]

3.2.1. Повчання

a) Text A. “Odessa”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “The Odessa Opera Theatre”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “City Traffic”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “Deribasovskaya Street”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

**e) Grammar:
Conditional sentences**

1. Зробити конспект правил утворення та вживання Conditional sentences.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

h) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англomовної газети (3 500 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.2.2. Питання для самоперевірки

- 1) When and where was Odessa founded?
- 2) What did the city take its name after?
- 3) What outstanding people lived in Odessa?
- 4) What is the climate in Odessa?
- 5) Why is Odessa called a Hero City?
- 6) What do we usually take to get from one city to another?
- 7) What does a person do if he does not know the way to some place or another?
- 8) What must a person do if no bus or train runs right to the place he wants to get to?
- 9) Why do you think the city traffic is very heavy in rush-hours?
- 10) Does the fare depend on the place where you go?
- 11) What does the green light show?
- 12) What places of interest are there in your town?
- 13) When do trams, buses, trolley-buses begin running?
- 14) How do you get to the Institute?

3.3. Модуль ЗМ-П6 *“The problem of the environmental protection”, “Ecological problems”, “Environmental technology”, “Animals need help. Earth is in danger”, Modal verbs, Grammar Revision.*

Література: [1, с. 172 - 206]

3.3.1. Повчання

a) Text A. “The problem of the environmental protection”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “ Ecological problems ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “Environmental technology”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “ Animals need help. Earth is in danger ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Grammar:

Modal verbs, Grammar Revision

1. Зробити письмовий конспект правил вживання Modal verbs, Grammar Revision.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

h) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (3 500 др.знаків)

2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.3.2. Питання для самоперевірки

- 1) What are the results of the scientific and technological progress of the 20th century?
- 2) What is the price for rapid industrial development?
- 3) What's the main problem facing humanity nowadays?
- 4) What phenomena have we constantly been speaking about lately?
- 5) What's the main cause of the global warming-up process?
- 6) What is the greenhouse effect created by?
- 7) Why do people all over the world get worried about the state of environment?
- 8) What measures are done in different countries to improve the environment?
- 9) What measures should be done to help in solving the problems of environmental protection?
- 10) Why did people believe that Natural riches were unlimited?
- 11) What is the role of byproducts of industrial enterprises in our life?
- 12) What international ecological organizations do you know?
- 13) What is recycling?
- 14) What do recyclable materials include?
- 15) What is energy conservation?

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П4.

Module control work № 4

[2, с. 92 – 96, с. 99 – 104]

I. Put the words into the right form.

1. Sara understood why Lanny (not to come) the previous evening. [2, c. 92 – 96]
2. He could not understand why people (not to want) to take water from that well. [2, c. 92 – 96]
3. He stopped and listened: the clock (to strike) five. [2, c. 92 – 96]
4. The delegates were told that the guide just (to go) out and (to be) back in ten minutes. [2, c. 92 – 96]
5. I knew they (to wait) for me at the metro station and I decided to hurry. [2, c. 92 – 96]
6. I was afraid that the little girl (not to be) able to unlock the front door and (to go) upstairs to help her. [2, c. 92 – 96] .
7. I didn't know that you already (to wind) up the clock. [2, c. 92 – 96]

Change the following sentences into direct speech.

8. Mary said she was working at a report on the latest achievements in chemistry. [2, c. 99 – 104]
9. David said his brother was good at sports and had won several competitions. [2, c. 99 – 104]
10. Peter told Ann that he would stay at the seaside for another week. [2, c. 99 – 104]
11. Alice said he knew a fellow who was a champion in parachute jumping. [2, c. 99 – 104]
12. Dorothy said she dared not speak to her father when he was in one of his bad moods.. [2, c. 99 – 104]
13. The granddaughter told her grandmother that she had not been able to let her know she would be late. [2, c. 99 – 104]
14. The travelers said they would go sightseeing and take pictures of all the places of interest. [2, c. 99 – 104]
15. Jack told his friend that he had been waiting for him more than an hour. He was glad he had come at last. [2, c. 99 – 104]

16. Mr. Arnold said he had met Robert on his way home. [2, c. 99 – 104]

Turn the following conversations into indirect speech.

17. A voice said, “Oh, there you are! Look!” Ashurst rose, took his wife’s sketch, and stared at it in silence. “Is the foreground right, Frank?” “Yes.” [2, c. 99 – 104]
18. ... the halfcaste stopped him as he was going upstairs. “Excuse me, Dr. Macphail, Miss Thompson’s sick. Will you have a look at her?” “Certainly.” [2, c. 99 – 104]
19. “Is this your daughter?” he continued, with a smile at Jennie. “Yes, sir,” said the mother; “she’s my eldest girl.” “Is your husband alive? What is his name? Where does he live?” To all these questions, Mrs. Gerhardt very humbly answered. “How many children have you?” he went on. “Six,” said Mrs. Gerhardt. “Well,” he returned, “that’s quite a family. You’ve certainly done your duty to the nation.” [2, c. 99 – 104]
20. “How is your mother?” he asked pleasantly. “She’s very well,” said Jenny simply. “And your little sister? Is she any better?” “The doctor thinks so”, she replied. [2, c. 14 c. 99 – 104]
21. Mary said to Nick “Don’t open the window, there is a draught here.” [2, c. 99 – 104]
22. Their neighbour said to her husband, “Please don’t be angry with me.” [2, c. 99 – 104]
23. “Here’s a most thrilling book, Ted. Read it over the week-end and let me have it back on Monday morning,” said Tom. [2, c. 99 – 104]
24. “Take the medicine twice a day, morning and evening,” the doctor said to the patient. “It will put you on your feet in no time.” [2, c. 99 – 104]
25. The saleswoman: “Would you mind stepping this way, please? We have a bigger choice in the next room”. [2, c. 99 – 104]
26. “You must be careful when crossing the road. Always look both ways or else you will get knocked down,” the mother said. [2, c. 99 – 104]

27. “Oh, doctor, save my child. Do all you can for him,” sobbed the unhappy mother. [2, c. 99 – 104]
28. “This coat of yours seems rather thin. Don’t put it on in this cold weather. You’ll catch a bad cold,” said the woman to her daughter. [2, c. 99 – 104]
29. The husband: “Make a cup of strong tea, please. I must have caught a cold”.
The wife: “Well, the first thing to do is to take your temperature. Kitty, fetch the thermometer, will you?” [2, c. 99 – 104]
30. Mrs. Holmes: “Would you mind giving me my ticket and taking the children to the platform, John? I won’t be long”. [2, c. 99 – 104]
31. The doctor said to the patient, “Keep the bed for some days.” [2, c. 99 – 104]
32. “Rosemary, may I come in?” It was Philip. “Of course.” [2, c. 99 – 104]
33. JIM: You look tired, mother. What have you been doing?
MOTHER: I’ve been cleaning the kitchen. [2 c. 99 – 104]
34. “Has the rain stopped yet? Are you going for a walk?”
He asked ... [2, c. 99 – 104]
35. “Does the delegation arrive on Sunday? Are you going to meet them?”
He inquired ... [2, c. 99 – 104]
36. “Do you wear sunglasses when skiing? How often do you go on outings?”
He asked ... [2, c. 99 – 104]
37. “Where do you live? Does it take you long to get to the institute?”
He wanted to know ... [2, c. 99 – 104]
38. “Will you be in all afternoon? May I drop in on the way home?”
He asked ... [2, c. 99 – 104]
39. “Must you get up as early as that?”
He asked ... [2, c. 99 – 104]
40. Paul said, “Who will buy the tickets for the show?” [2, c. 99 – 104]
40. Mrs. Hudson said, “How many people are coming to the party?” [2, c. 99 – 104]
41. Drandfarther said: “I’ve bought presents for all the family. Nearly all the money is gone. I hope they’ll like the presents, though”. [2, c. 99 – 104]

42. She said: " I went to see Helen, for she was lying down with a headache. She is subjected to headaches, poor thing". [2, c. 99 – 104]
43. He said: "Tom applied for a job at our institute last week. He was taken on trial for a fortnight. He feels a bit nervous about it". [2, c. 99 – 104]
44. She said: "We nearly missed our train last night. It was all because of Ann, who would not start packing until the last moment". [2, c. 99 – 104]
45. Steve said: "I've passed all my examinations. We had a little celebration last night. There was dancing and then we all went walking". [2, c. 99 – 104]
46. I was said: "The Browns came to see us on Sunday. They brought Betty with them because they could not leave her alone". [2, c. 99 – 104]
47. Mike said: "I was at Tom's place last night and saw an interesting film on TV. We played chess later and I rather enjoyed the evening". [2, c. 99 – 104]
48. They said: "Mary hurt her foot yesterday. Her friends carried her into the house and telephoned for the doctor. He said there was nothing serious with her". [2, c. 99 – 104]
49. She told: "We called for Helen on our way to the concert hall. She was sorry she could not go with us as she was not quite well." [2, c. 99 – 104]
50. 50. MARY: We were in the Caucasus three years ago. It was raining all the time. [2, c. 99 – 104]
51. She was suffering from a heart attack when I saw her last. [4, c. 99 – 104] He asked: "Where is Tom?" "He's in the garden." [2, c. 99 – 104]
52. NICK: I am worried about my mother, I haven't heard from her for a fortnight. [2, c. 99 – 104]
53. They said: "We leave in half an hour. You're to be ready in ten minutes". [2, c. 99 – 104]
54. JOHN: They were to have left by an early train. [2, c. 99 – 104]
55. He promised: "I'll send you a telegram as soon as I get there". [2, c. 99 – 104]
56. She said: "I've been visiting friends today". [2, c. 99 – 104]
57. He thought: "They must be crazy to spend so much time on dancing". [2, c. 99 – 104]

58. He said: “She ought to have phoned me at nine but she didn’t”. [2, с. 99 – 104]

59. His wife said: “We may buy a few pieces of furniture if we get the money”. [2, с. 99 – 104]

60. My uncle said: “We leave in half an hour. You’re to be ready in ten minutes.” [2, с. 99 – 104]

4.2. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П5.

Module control work № 5

Put the infinitives into the right tense form:

1. If we (not to like) his suggestion, we (to tell) him about it. [2, с. 123 – 136]

2. If his sister (to have) better qualification, she (to be able to) apply for better job. [2, с. 123 – 136]

3. If they (to have) plenty of time yesterday, they (to miss) the train. [2, с. 123 – 136]

4. If my friend (to phone) now, I (not to feel) so lonely. [2, с. 123 – 136]

5. I (to come) at once, if you (to be) really ill. [2, с. 123 – 136]

6. It (to be) terrible if any cloud (to come across) a friendship like ours... [2, с. 123 – 136]

56.7. The teacher insisted that we (to get) to the station by bus. [2, с. 123 – 136]

8. I wish you (to go) by a fast train with me yesterday. [2, с. 123 – 136]

9. Come closer so that I (to show) you a schedule [2, с. 123 – 136]

10. If my brother (to be) here, he would help me to get train tickets. [2, c. 123 – 136]
11. They wouldn't have missed the train if they (to leave) their house earlier. [2, c. 123 – 136]
12. She wished we (to come) to the station in ten minutes. [2, c. 123 – 136]
13. He left his house early in the morning so that he (to buy) ticket for a ship quickly. [2, c. 123 – 136]
14. If the wind (to be) favourable, the ship (to reach) the port of destination early in the morning.
[2, c. 123 – 136]
15. Most lakes and rivers (to dry up) if they (to depend) solely upon precipitation for their store water.
[2, c. 123 – 136]
16. I should come and see you off if I not (live) so far away. [2, c. 123 – 136]
17. I should be disappointed if they not (come). [2, c. 123 – 136]
18. If the goods had been loaded quickly, we (receive) them in time. [4, c. 123 – 136]
19. If you had arrived a little earlier, you (find) me there. [2, c. 123 – 136]
20. Your health will not improve unless you (take) better care of yourself. [2, c. 123 – 136]
21. If I (to be) in his place, I (to refuse). [2, c. 123 – 136]
22. If you (to see) him, you (not to recognize) him. [2, c. 123 – 136]
23. If you (to be) to guarantee a regular supply of these goods, we (to prepare) to conclude a new contract. [2, c. 123 – 136]
24. If three machines or more (to order), the price would be reduced by 5 per cent. [2, c. 123 – 136]
25. 'Where on earth has Bob gone?' 'I wish I (know)!' [2, c. 123 – 136]
26. We're in Paris! Do you wish you (study) French instead of English? [2, c. 123 – 136]

27. I wish I (accept) his job offer. [2, c. 123 – 136]
28. I wish my mother (not take) my failures so close to heart. [2, c. 123 – 136]
29. Sam wishes he (write) down the address. [2 c. 123 – 136]
30. The journey won't be much fun without Chris. I wish he (come) with us. [2 c. 123 – 136]
31. You are lucky you are going to Barcelona. I wish (go) with you. [2 c. 123 – 136]
32. If you (to understand) the rule, you would have written the paper successfully. [2 c. 123 – 136]
33. If you really loved music, you (to go) to the Philharmonic much more often. [2 c. 123 – 136]
34. If she (to smell) smoke in the middle of the night, she would telephone the fire brigade and run into the street and shout, "Fire!" [2 c. 123 – 136]
35. If she (not to be) very ill, she wouldn't have been absent from English classes all last week. [2 c. 123 – 136]
36. Stop working and let's go inside: it is too dark. If the evening (not to be) so dark, we (to continue) the work [2 c. 123 – 136]
37. I wish I (to consult) the teacher when I first felt that mathematics was too difficult for me. [2 c. 123 – 136]
38. I wish I (not to drink) so much coffee in the evening: I could not sleep half the night [2 c. 123 – 136]
39. He wishes he (to know) something about cars [2 c. 123 – 136]
40. . If Tom (to see) a car crash, he (to telephone) the police and (to help) the people in the cars. [2 c. 123 – 136]
41. If a robber (to attack) him in a dark street, he (to defend) himself [2 c. 123 – 136]
42. If her alarm clock (to ring), she (to be) on time for work this morning. [2 c. 123 – 136]

43. How can you become more popular in your class: if you (to get) the top mark in mathematics or English or if you (to be) good at sports? [2 c. 123 – 136]
44. I am sorry that you do not read English novels; if you (to read) them, I (to lend) you some very interesting ones [2 c. 123 – 136]
45. You say that you did not read yesterday's papers; if you (to read) them, you (to see) the announcement of Professor X's coming to our town. [2 c. 123 – 136]
46. He is not ill: if he (to be) ill, he (not to play) tennis so much. [2 c. 123 – 136]
47. He was not ill last week: if he (to be) ill, he (not to take) part in the football match. [2 c. 123 – 136]
48. How slippery it is! If it (not to rain), it (not to be) so slippery. [2 c. 123 – 136]
49. I am glad I was able to attend the lecture yesterday. You (to be) displeased if I (not to come)? [2 c. 123 – 136]
50. Let's take a taxi to the railway station: we have a lot of luggage. If we (not to have) so much luggage, we (to walk). [2 c. 123 – 136]
51. If she (not to be) so absent-minded, she (to be) a much better student. [2 c. 123 – 136]
52. If you (not to buy) coffee, we shall drink tea [2 c. 123 – 136]
53. If my friend (to work) in my office, we should meet every day. [2 c. 123 – 136]
54. If you spoke English every day, you (to improve) your language skills [2 c. 123 – 136]
55. If he (to come) to our house yesterday, he (to meet) his friend [2 c. 123 – 136]
57. If I (to be) a famous singer, I (to get) a lot of flowers every day. [2 c. 123 – 136]
58. If she (not to help) me, I (to be) in a very difficult situation. [2 c. 123 – 136]
59. My father (to have) more free time if he (not to read) so many newspapers. [2 c. 123 – 136]
60. If you (to put) the cup on the edge of the table, it (not to get) broken [2 c. 123 – 136]
61. I should be very glad if he (to come) to my place. [2 c. 123 – 136]

Module control work № 6

Choose the necessary modal verb: **must, to have to, to be to, may (might), can (could), to be able to, need, should.**

1. She ... to send a telegram because it was too late to send a letter. [2 c. 138 – 161]
2. They decided that she ... to send them a telegram every tenth day. [2 c. 138 – 161]
3. You ... to learn all the new words for the next lesson. [2 c. 138 – 161]
4. Do you know this man? He ... to be our new teacher of history. [2 c. 138 – 161]
5. Who ... to go to the library to get the new books? — I was, but I couldn't because I ... to finish some work at the language laboratory. [2 c. 138 – 161]
6. It is raining. You ... to put on your raincoat. [2 c. 138 – 161]
7. "The patient ... to stay in bed for a few days," ordered the doctor. [2 c. 138 – 161]
8. The child had stomach trouble and ... to take castor oil. [2 c. 138 – 161]
9. I told her she ... to open the window [4, c. 138 – 161] for a while every day. [2 c. 138 – 161]
10. What ... we see on this map? [2 c. 138 – 161]
11. ... you speak Spanish? — No, unfortunately I ... . [2 c. 138 – 161]
12. At what time ... you come to school? [2 c. 138 – 161]
13. ... I come in? [2 c. 138 – 161]
14. ... I take your book? — I am afraid not: I need it. [2 c. 138 – 161]
15. He ... not speak English yet. [2 c. 138 – 161]
16. I have very little time: I ... go. [2 c. 138 – 161]
17. They ... not go to the park today because they are busy. [2 c. 138 – 161]
18. You ... read this text: it is easy enough. [2 c. 138 – 161]
19. She ... still live in Paris. [2 c. 138 – 161]
20. He is busy. He ... be writing a book about his travels. [2 c. 138 – 161]
21. But he is happy. He ... enjoy life. [2 c. 138 – 161]
22. ... you see anything in this inky darkness? [2 c. 138 – 161]
23. You ... go when you have finished your compositions [2 c. 138 – 161]
24. When ... you come and see me? — Let me see: I... not come tomorrow, for I must be at the meeting, but on Sunday I'll find time. Yes, you ... expect me on Sunday about three o'clock. Will that be all right? [2 c. 138 – 161]
25. You ... come in when you have taken off your boots. [2 c. 138 – 161]
26. Be careful: you ... spill the milk if you carry it like that. [2 c. 138 – 161]
27. Most children ... slide on the ice very well. [2 c. 138 – 161]
28. I don't think I ... be here by eleven o'clock tomorrow, but I ... be. [2 c. 138 – 161]
29. Let me look at your exercises. I ... be able to help you. [2 c. 138 – 161]
30. I ... not swim, because until this year the doctor did not allow me to be more than two minutes in the water. But this year he says I ... stay in for fifteen minutes if I like, so I am going to learn to swim. [2 c. 138 – 161]

31. Libraries are quite free, and anyone who likes ... get books there. [2 c. 138 – 161]
32. I ... come and see you tomorrow if I have time. [2 c. 138 – 161]
33. Take your raincoat with you: it ... rain today. [2 c. 138 – 161]
34. Do you think you ... do that? [2 c. 138 – 161]
35. I ... finish the work tomorrow if no one bothers me any more. [2 c. 138 – 161]
36. ... we come and see you next Sunday at three o'clock in the afternoon? [2 c. 138 – 161]
37. What time is it? — It ... be about six o'clock, but I am not sure. [2 c. 138 – 161]
38. I ... not imagine her speaking in public: I knew that she was so shy. [2 c. 138 – 161]
39. Something was wrong with the car: he ... not start it. [2 c. 138 – 161]
40. A fool ... ask more questions than a wise man ... answer. [2 c. 138 – 161]
41. She asked me if she ... use my telephone. [2 c. 138 – 161]
42. ... I use your pen? [2 c. 138 – 161]
43. ... I find a pen on that table? [2 c. 138 – 161]
44. You ... read this book: you know the language well enough. [2 c. 138 – 161]
45. You ... take this book: I don't need it. [2 c. 138 – 161]
46. ... I help you? [2 c. 138 – 161]
47. ... I ask you to help me? [2 c. 138 – 161]
48. The school was silent: nothing ... be heard in the long dark corridors. [2 c. 138 – 161]
49. Waiting ... be endless, you know. [2 c. 138 – 161]
50. ... you tell me the nearest way to the city museum? [2 c. 138 – 161]
51. They ... think that I am too weak to take part in the excursion, but I am strong enough to do any kind of hard work, indeed. [2 c. 138 – 161]
52. He knew this period of history very well: he had read everything on the subject he ... find in the rich university library. [2 c. 138 – 161]
53. It is six o'clock. We... hurry if we don't want to be late. [2 c. 138 – 161]
54. Ann ... not go to his birthday party yesterday because she ... go to the doctor [2 c. 138 – 161]
55. What is done ... be undone. [2 c. 138 – 161]
56. If Mohammed won't come to the mountain, the mountain ... come to Mohammed. [2 c. 138 – 161]
57. Laboratory experiments ... be followed by field experiments of different places. [2 c. 138 – 161]
58. People ... have started thinking of careful attitude to nature much earlier. [2 c. 138 – 161]
59. Mike ... write this exercise at the lesson because he had not done it at home. [2 c. 138 – 161]
60. It was Sunday yesterday, so he didn't have to be at work, but he ... do a lot at home. [2 c. 138 – 161]

4.3. Тестові завдання до залікової контрольної роботи.

[2, с. 19 - 72, с. 92 – 96, с. 99 – 104, с. 123 – 136, с.138 – 161, с. 183-206]

Credit test

1. When I (to enter) the hall, the students were listening to a very interesting lecture in history. [2, с. 19 - 72]
2. She is trying to lose weight, I think. She always (to have) light lunches. [2, с. 19 - 72]
3. Many years ago when the rivers were clean and our Earth (to pollute). Old Joe was sitting on the river bank fishing. [2, с. 19 - 72]
- 4 Eight o'clock is not a very convenient time for me. Ten o'clock is (convenient). [2, с. 236 - 250]
- 5 The desire for fame (to make) men work hard and does not let them rest till the goal is gained. [2, с. 19 - 72]
6. I (to tell) often that everything will be alright if he visits a doctor. [2, с. 19 - 72]
7. The park gates (to lock) at 6.30 p.m. every evening by the security man. [2, с. 19 - 72]
8. We don't think that all the preparations (to finish) today. [2, с. 92 – 96]
9. Spartan children (to teach) by their parents to endure all hardships. [2, с. 19 - 72]
10. Tomorrow is Sunday. If it is too hot in (an article) town, we shall go to the country. [2, с. 183-206]
11. They (to stage) this play at the beginning of next season. [2, с. 19 - 72]
12. – (Modal verb) I let you in on a little secret? – Why not? You (to tell) me your secrets since you were eight. [2, с.138 – 161]

13. When I came back home, my family already (to have) dinner and were now watching the film. [2, c. 19 - 72]
14. Next year I (to live) in Moscow for thirty years. [2, c. 19 - 72]
15. A machine (to invent) which will make you invisible for 48 hours. How would you want to spend these two days? [2, c. 19 - 72]
16. He was getting the best care and treatment in the hospital, and he (to monitor) night and day. [2, c. 19 - 72]
17. The new computer system (to install) at the moment. [2, c. 19 - 72]
18. The waiter served the food, which (to cook) by the best chef in Paris. [2, c. 19 - 72]
19. I supposed that my brother (to sleep) when I came. [2, c. 92 – 96]
20. I hoped that the report (to write) by 5 o'clock tomorrow. [2, c. 92 – 96]
21. He said that he (to write) a letter for 2 hours when I came. [2, c. 92 – 96]
22. Emma has a strong character: she will not do what she (to tell) to do.
23. If I stay some more days in your town, I will call on you and we (to have) a good talk. [2, c. 123 – 136]
23. Friends (to have) friends right to the end. [2, c. 19 - 72]
24. All the texts were looked through yesterday and not a single mistake (to find).
26. I was awfully sorry I (to disturb) you in the middle of the night, but the matter was urgent. [2, c. 92 – 96]
25. Their family usually (to have) meat only once a week. They eat lots of fruit and vegetables. [2, c. 19 - 72]
26. Tom is on holiday now and he is spending his money very quickly. If he (to continue) like this he will spend all his money before the end of the holiday. [2, c. 19 - 72]
29. Everybody knows that this theatre (to build) by a famous architect. [2, c. 92 – 96]
30. The more you know (adjective) you forget. So why study? [2, c. 19 - 72]

31. Tim studies hard. He hopes he (to give) the highest grades this semester. [2, с. 19 - 72]
32. The window was open and a bird (to fly) into the room. [2, с. 19 - 72]
[2, с. 19 - 72]
33. I (to forget) never tonight as long as I live. [2, с. 19 - 72]
34. I (to be) a doctor when I grow up. [2, с. 19 - 72]
35. The baby (to take) care of. [2, с. 19 - 72]
36. If it (to be) very cold tonight, our car won't start in the morning. [2, с. 123 – 136]
37. Let us wait till the fax (to arrive). [2, с. 19 - 72]
38. They told me that the new student always (to speak) of. [2, с. 19 - 72]
39. A prize (to give) to whoever solves this equation. [2, с. 19 - 72]
[2, с. 19 - 72]
40. Andrew feels all right now. He (to operate) on a month ago. [2, с. 19 - 72]
41. Ben doesn't work very hard; Bill works (hard). [2, с. 236 - 250]
42. Livingstone (to explore) Central Africa in the 19th century. [2, с. 19 - 72]
43. The letter (to post) a week ago and it arrived yesterday. [2, с. 19 - 72]
44. Don't worry, everything will be all right: the children (to take) to the theatre by the teacher and they will be brought back to school in the evening. [2, с. 19 - 72]

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література.

1. Шотова-Ніколенко Г.В., Куделіна О.Ю., Янко І.Б., Попович І.І., Іванченко А.В., Баєва В.М. Навчальний посібник з англійської мови для студентів I курсу усіх спеціальностей. Одеса: ОДЕКУ, 2019. – 219с.
2. Дроздова Т.Ю., Берестова А.И., Маилова В.Г. English Grammar. References and Practice with a separate key volume. – Санкт-Петербург.: «Антология», 2013. – 464 с. (<https://obuchalka.org/20180815103088/english-grammar-drozdova-t-u-berestova-a-i-mailova-v-g-2005.html>)

Додаткова література.

3. Методичні вказівки до практичних занять за розділом граматики „Минулий час у сучасній англійській мові” для студентів I курсу денної форми навчання. Напрямок підготовки: усі напрямки. Укладач: Куделіна О.Ю., Одеса – ОДЕКУ, 2006 р., 24 с.
4. Бонк Н.А., Котий Г.А., Лукьянова Н.А. Учебник английского языка. В 2-х ч. – М: Товарищество "Деконт", 1994.
5. Дубровин М.И. Situational Grammar. - М.: "Просвещение", 1986. – 416 с.
6. Качалов К.Н., Израилевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка. В 2-х т. Т.2. - К.: "Методика", 1995. - 304 с.
7. Клоуз Р.А. Reference Grammar for students of English. - М: "Просвещение", 1979 – 352 с.
8. Хорнби А.С. Конструкции и обороты английского языка. - М.: "Буклет", 1994. – 336 с.
9. Шах-Назарова В.С., Журавченко К.В. Английский для Вас: в 2-х частях. – Кишинев: "Лумина", 1992. – 653 с.
10. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. – Oxford University Press, 1974. - 1035 p.
11. Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for elementary students of English. – Cambridge: University press, 1990. – 254 p.
12. Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for intermediate students of English. – Cambridge: University press, 1988. – 272 p.